



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

vers. 9. 10.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

negavit paulo ante scripsisse Christum, aut id Apostolis commisisse. Quid vero certius, quam eum qui in Evangelium à maioribus conceptum credidit, iam invenisse Christum? Quid absurdius, quam post annorum mille sexcentorum religionem, & martyria iterum tractare Christum? Deinde si quaerimus cur apud haereticos si apud eos, cur potius apud eos, quam illos? Maneat ergo fixum quod c. 30. idem asserit. *Id sine dubio tenendum quod Ecclesia ab Apostolis, Apostoli à Christo, Christus à Deo suscepit.*

VERSUS 9. 10. 11.

Aut quis ex vobis homo, quem si petierit filius suus panem, nunquid lapidem porriget ei? Aut si piscem petierit, nunquid serpentem porriget ei? Si ergo vos, cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris: quanto magis pater vester qui in caelis est, dabit bona petentibus se. Omnia ergo, quaecunque vultis, ut faciant vobis homines: & vos facite illis: Haec est enim lex & Prophetarum.

QUESTIO I.

An, quia hominum parentes mali, ideo peccatum sit concupiscentia?

S. 1. Comparatio haec in re sistit. Si patres, qui boni non sunt, naturam tamen ductu, & infra sequeque affectu que filijs bene faciunt, cur non id faciet pater caelestis, naturam ab aeterno, & in aeternum bonus? Argumentum ex eo est, quod natura, atque adeo ordinariè fieri solet. Aliquando furor, iraque mentem eripiunt, & parentis animum expugnant, ut cum Medea pueros trucidat, & Oedipus optat *κακῶν διελθῆναι τῶν υἱῶν, ἢ εἰς διδρῆναι τῶν υἱῶν*, *vere dividere filios*, illa tamen immunitas in paucis invenitur, & in solo homine; nam, bestiae ferocissimae fetus suos ardentem amant; nam tigris tigris, & leunculo leonam mansuetum immurmurat.

Ordinari est amor parentum in libros.

Homines mali sunt, non ideo concupiscentia ipsa peccatum.

Apostoli actualia peccata habebant.

S. 2. Primus Kemnitiu hunc locum ita exposuit, ut concluderet, concupiscentiam esse peccatum. Verum cum ridiula sit conclusio: *Vos estis mali, concupiscentia igitur est peccatum* in subsidium vocavit Hilariu, quem citat Augustinus l. 2. contra Iulianum c. 8. *Rursus*, inquit, *in eodem sermone, ipsis, inquit, Apostoli verba licet iam fidei emundatis, atque sanctificatis, non desse tamen malitiam per conditionem communis nobis Originis, docuit dicens: Si vos cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris. Haec Hilarij verba ab Augustino aliu in sensum citata.*

Hoc quidem loco nullum pro illa haeresi verbum fingi potest. Apostolis ait non desse malitiam, quod vltro damus, dicente illo quem diligebat Iesus; si dicimus, quia peccatum non habemus, mentimur. Peccata illa non erant concupiscentia, sed opera concupiscentia: veri nominis peccata: nam legimus verè Petrum reprehensibilem fuisse, Paulum & Barnabam dissensione seiunctos. Alia Hilarij verba ab eodem Augustino citata plus in speciem habent coloris, sed nihil pro haeresi faciunt. *Memores, inquit, & consilij, illa ipsa corpora nostra omnium vitiorum esse materiam, pro qua polluti & sordidi nihil in vobis mundum, nihil innocens obtinemus; gaudeamus nobis esse hostem, in cuius concertatione, quodam concertationis nostra bello dimicemus.* Hic virgen

illud, quod pro materia nihil innocens, nihil mundum habere dicat.

Illam tamen nunquam ita Augustinus interpretatus est, ut dicere non putaret Hilariu, vera esse peccata concupiscentias, sed duntaxat pro materia illa corporum nos pollutos esse, ex ea nihil mundum habere. Ita enim sentire verba adiuncta docet. Gaudeamus nobis esse hostem, in cuius concertatione, quodam concertationis nostrae bello dimicemus. Idem in Psalmum 1. Et ad haec quidem nos vitia natura, inquit, nostrae propellit instinctus, sed vile est nos à via hac, ad quam sermur, abscedere, neque consistere illic, adhibito decedendi ex ea non moroso recurfu. Et idcirco: *Beatus vir qui in Via peccatorum non stetit: natura quidem in viam hanc ferente, sed ex via hac fidei religione referente.* Denique victoriam vos mundari ille docet, quod fieri non posset, si concupiscentia peccatum esset.

Virget tamen Parcus. Hilarius mundos nos esse posse in mortium huius corporis habitaculo aperte negat, Ergo plenam munditiam non habent baptizati.

Respondeo, Verba Hilarij: quia lex, inquit, Umbra est futurorum bonorum, idcirco per hanc praefiguratam significationem docuit nos in hoc terreni & mortium corporis habitaculo mundos esse non posse, nisi per abluitionem Gelsu misericordiae emundationem consequamur. post demutationem, resurrectionis terreni corporis nostri, effecta gloriose natura. Quasi vero id inde sequatur, nos mundos in hac vita non esse, ideo concupiscentiam esse peccatum. Augustinus ideo adduxit, non ut ostenderet concupiscentiam peccatum esse, sed doceret, ubi perfectionem sperare oporteat.

Quis vero nunquam, nisi Pelagianus aut opinatus fuit, est, aut dixit, nos sine abluitione divinae misericordiae mundos esse? Quis vera ante resurrectionem, qua demutatur, mundos nos esse docuit? Et si enim iusti sunt sine mortali peccato, venialibus tamen virgentur, & quotidie peccant, & graue est illis, non modo si consentiant concupiscentia, sed quod omnino etiam inuiti eius stimulos sentire coguntur.

VERSUS 13. 14.

Intrate per angustam portam: quia lata porta, & spatiosa via est, quae ducit ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eam. Quam angusta porta, & arcta via est, quae ducit ad vitam, & pauci sunt qui inveniunt eam.

QUESTIO I.

Via que Angusta porta?

S. 1. Vita temporalis porta, finis, vita, aut etiam vita ipsa, angusta vita sanctorum. arcta via, porta ad vitam, compressa, non multitudine premètiuum, sed gustata multitudine aduersitatum. Nazianzenus cur angusta sit rationem reddit, *σενη δια τῶν ἰδρωτῶν, ἢ τῶν πικρῶν, ἢ τῶν βαρῶν, ἢ τῶν περὶ τὸ πᾶν ἰδρῶν, καὶ σενη δια τῶν κενῶν ὀδῶν.* In Greco ὅτι σενη, alij, τῖσενη. Lata est autem, & spatiosa quae ducit ad mortem, Angusta est propter sudores, & quia non multis peruisa, & in multitudine est contrarium, quae per malitiam ambulat.

Quam angusta, noster legit, *πῖ σενη, non, ὡς σενη, ut Erasmus putat, Theoph. ut noster legit, βαθρῶν πῖσεν ἰσεν* Non σενη. Syrus *Ma. id est, Quam.* Hic igitur seruandum, quod pro uerbo monemur, *μη ἰσεν τῆν λεαφὸν* *populiu*